

**ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΕΞΙ (6)**

A. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ο ψυχίατρος – ψυχοθεραπευτής Δημήτρης Παπαδημητριάδης σπούδασε Ιατρική στο Πανεπιστήμιο Κρήτης και Διεθνή Πολιτική Υγείας στο London School of Economics (LSE). Εξειδικεύτηκε στην Ψυχιατρική και στην Ψυχοθεραπεία στο Λονδίνο

Τροχαία ατυχήματα: η πρόληψη είναι ζήτημα πολιτισμού όχι κυρώσεων

Στην Ελλάδα, τα τροχαία ατυχήματα είναι μια διαρκής πληγή. Δεν πρόκειται απλώς για αριθμούς σε στατιστικές· κάθε ατύχημα αφηγείται μια ιστορία, μερικές φορές μια ιστορία επιβίωσης, συχνότερα όμως μια ιστορία πένθους ή σιωπηλής οδύνης. Πίσω από κάθε μία από αυτές, υπάρχει μια οικογένεια που διαλύθηκε, μια ζωή που ανατράπηκε, μια κοινότητα που έχασε ένα μέλος της.

Η αιτία; Το υπερβολικό αλκοόλ, η ταχύτητα, η χρήση κινητού, η κόπωση, η επιθετική οδήγηση, οι ελλείψεις στην υποδομή. Η Ελλάδα εξακολουθεί να έχει ένα από τα υψηλότερα ποσοστά θανάτων από τροχαία στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η συμπεριφορά πολλών οδηγών διακατέχεται από μια αίσθηση υπεροχής, απόρριψης των κανόνων και βαθιάς δυσπιστίας προς τους θεσμούς. Δεν είναι ότι αγνοούν τον κίνδυνο. Είναι ότι εξοικειώνονται τόσο πολύ με αυτόν, που τελικά παύει να υπάρχει ως απειλή στη συνείδησή τους.

Όταν δεν υπάρχει θάνατος, υπάρχει αναπηρία. Αλλά οι τραυματισμοί που αφήνουν πίσω τους τροχαία ατυχήματα δεν είναι μόνο σωματικοί· η ψυχή κουβαλάει το ίδιο – και πολλές φορές βαρύτερο – φορτίο. Οι άνθρωποι που χάνουν την κινητικότητά τους, την ανεξαρτησία τους ή μέλη του σώματός τους, εισέρχονται σε μια περίοδο πένθους. Η απώλεια της σωματικής ακεραιότητας βιώνεται ως ένα υπαρξιακό ρήγμα. Δεν είναι μόνο μια αλλαγή τρόπου ζωής, αλλά μια βίαιη **αναπλαισίωση** της ίδιας της ταυτότητας του ανθρώπου, που συνοδεύεται από κατάθλιψη, μετατραυματικό στρες και κοινωνική απομόνωση.

Ακόμη και όσοι επιβιώνουν σωματικά ακέραιοι, δεν ξεφεύγουν πάντοτε από τον ψυχικό τραυματισμό. Το μετατραυματικό στρες δεν αφορά μόνο στο θύμα. Ο ίδιος ο οδηγός που προκαλεί το ατύχημα κουβαλάει ενοχές, φόβο και εσωτερική ντροπή. Μπορεί να στοιχειώσουν τον θύτη, ειδικά αν υπάρχει απώλεια ζωής. Οι συγγενείς των θυμάτων βιώνουν ασφαλώς παρατεταμένο πένθος, μια μορφή θλίψης που δεν εξασθενεί με τον χρόνο, καθώς ο θάνατος έχει έρθει ξαφνικά και τραγικά, χωρίς προετοιμασία ή αποχαιρέτισμό.

Η κοινή και **πάγια** απάντηση που προτείνεται από τις πολιτικές αρχές είναι η αυστηροποίηση των ποινών. Κι όμως, δεν αρκεί. Οι αυστηρότεροι νόμοι έχουν μικρό αποτέλεσμα όταν η εφαρμογή τους παραμένει αποσπασματική και όταν η ίδια κουλτούρα της ασφάλτου συνεχίζεται και η ατιμωρησία εδραιώνεται καθημερινά στους δρόμους. Μελέτες έχουν δείξει πως η αλλαγή στην οδική συμπεριφορά απαιτεί πολυεπίπεδες παρεμβάσεις: παιδεία, κοινωνική πίεση, παραδείγματα από την πολιτεία, αλλά κυρίως ένα πλαίσιο αξιών που τοποθετεί τη ζωή πάνω από την ταχύτητα, τον εγωισμό και τον ανταγωνισμό. Το γκάτζι πρέπει να βγει εκτός μόδας.

Χρειάζεται αλλαγή νοοτροπίας. Όχι άλλη μία εκστρατεία ευαισθητοποίησης πριν από τις γιορτές, αλλά **μακρόπνοες** στρατηγικές που θα ξεκινούν από το σχολείο, θα συνεχίζουν στην

καθημερινότητα και θα καθρεφτίζονται στην ίδια την πολιτική βούληση. Δεν είναι απλώς θέμα κυρώσεων. Είναι θέμα πολιτισμού. Κι όμως, οι ειδικοί της ψυχικής υγείας που θα μπορούσαμε να βοηθήσουμε σε αυτό, σπάνια προσκαλούμαστε από την πολιτεία για να συμβάλλουμε στη διαμόρφωση της εκπαίδευσης. Κι όμως, όσο βλέπουμε το τιμόνι ως προέκταση του εαυτού μας και όχι ως ευθύνη απέναντι στους άλλους, οι δρόμοι θα παραμένουν πεδία τραγωδίας. Αυτό είναι ζήτημα ψυχολογίας. Η αλλαγή χρειάζεται ένα διαφορετικό, καλύτερο σχολείο που δημιουργεί διαφορετική ψυχολογία.

Η δε κοινωνία πρέπει να πενήθει ανοιχτά και συλλογικά για το πλήθος των απωλειών της. Μόνο τότε ίσως μπορέσει να βρει την πολιτική και ηθική βούληση να προστατεύσει τα σώματα και τις ψυχές των μελών της.

(<https://papadimitriadis.gr/2025/04/trochaia-atychimata-zitima-politismou>)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1η δραστηριότητα

A1. α) Ποια θεωρεί ο αρθρογράφος βασική αιτία των τροχαίων ατυχημάτων και ποια λύση προτείνει για την αντιμετώπισή τους; (60-70 λέξεις) (Μονάδες 10)

β) «*Η συμπεριφορά πολλών οδηγών διακατέχεται από μια αίσθηση υπεροχής, απόρριψης των κανόνων και βαθιάς δυσπιστίας προς τους θεσμούς*». Να αναγνωρίσετε το είδος της σύνταξης που χρησιμοποιεί ο αρθρογράφος και να αιτιολογήσετε την επιλογή του αυτή. Στη συνέχεια να μεταφέρετε την περίοδο στο άλλο είδος και να επισημάνετε τις διαφορές που προκύπτουν στο ύφος.

(Μονάδες 5)

Μονάδες 15

2η δραστηριότητα

A2.

α) «**Η αιτία;**» : Να σχολιάσετε τη χρήση του ερωτηματικού ως προς τη λειτουργία και τον οργανωτικό του ρόλο στην αρχή της δεύτερης παραγράφου. (μονάδες 5)

β) Να επιλέξετε τη σωστή ερμηνεία για καθεμία από τις υπογραμμισμένες φράσεις του κειμένου σημειώνοντας στο τετράδιό σας το γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε αριθμό (μονάδες 6)

1.« μια βίαιη **αναπλασιώση** της ίδιας της ταυτότητας του ανθρώπου»

α. μια βίαιη αλλοίωση της ίδιας της ταυτότητας του ανθρώπου

β. μια βίαιη αναδιαμόρφωση της ίδιας της ταυτότητας του ανθρώπου

2.« Η κοινή και **πάγια** απάντηση που προτείνεται...»

α. Η κοινή και σταθερή απάντηση που προτείνεται...

β. Η κοινή και εσφαλμένη απάντηση που προτείνεται...

3.« αλλά **μακρόπνοες** στρατηγικές που θα ξεκινούν από το σχολείο»

α. αλλά άμεσες στρατηγικές που θα ξεκινούν από το σχολείο

β. αλλά μακροπρόθεσμες στρατηγικές που θα ξεκινούν από το σχολείο

γ) Να γράψετε έναν δικό σας τίτλο για το κείμενο προκειμένου να ευαισθητοποιεί τον αναγνώστη. (μονάδες 4)

Μονάδες 15

3η δραστηριότητα

A3. Συμμετέχεις , ως εκπρόσωπος του σχολείου σου , σε ημερίδα που διοργανώνει ο δήμος με θέμα «**Ασφαλείς Μετακινήσεις: Μια Κοινή Υποχρέωση**». Στο πλαίσιο αυτής , καλείσαι να γράψεις ομιλία (**200-250 λέξεις**) προκειμένου να προτείνεις τρόπους με τους οποίους η κοινωνία, αλλά και η νέα γενιά θα συμβάλουν επιτυχώς στη μείωση των τροχαίων ατυχημάτων.

Μονάδες 20

B. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ο Ξάνθος ήταν το ένα από τα δύο αθάνατα άλογα που έσερναν το άρμα του Αχιλλέα στον Τρωικό Πόλεμο. Η προφητεία του Ξάνθου για τον θάνατο του Αχιλλέα αποτελεί μια από τις πιο συγκινητικές στιγμές της Ιλιάδας, που συμβολίζει τον θρήνο των αλόγων για τη μοίρα του ήρωα. Το ποίημα του Νίκου Δήμου περιλαμβάνεται στο βιβλίο του για τα αυτοκίνητα, δημοσιεύτηκε αρχικά στο περιοδικό «Andro» και περιγράφει την κηδεία ενός 31χρονου άνδρα. Ανάμεσα στους θλιμμένους παρευρισκόμενους, ο ποιητής εστιάζει στο αγαπημένο αυτοκίνητο του εκλιπόντος.

«Ξάνθος»

Όλοι κλαίγανε σ' αυτή την κηδεία
τριάντα ενός χρονών αγόρι, γεμάτο ζωή.
Όλα τα στεφάνια ήταν άσπρα.

Αλλά πιο λυπημένο από όλους
ήταν το αγαπημένο του αυτοκίνητο.
Μικρό και γρήγορο –τώρα ακίνητο
στην είσοδο του νεκροταφείου,
με το κεφάλι σκυφτό
ορφανό άλογο.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1η δραστηριότητα

B1. Να παρουσιάσετε το θέμα του ποιήματος σε μια παράγραφο 50-60 λέξεων, δίνοντας έμφαση στο συναίσθημα που κυριαρχεί.

Μονάδες 15

2η δραστηριότητα

B2.

α) Το ποίημα χαρακτηρίζεται από την έντονη χρήση της προσωποποίησης. Να εντοπίσετε δύο (2) παραδείγματα προσωποποίησης μέσα στο κείμενο (Μονάδες 4) και να εξηγήσετε τη λειτουργία τους (Μονάδες 5).

β) "Όλοι κλαίγανε σ' αυτή την κηδεία τριάντα ενός χρονών αγόρι, γεμάτο ζωή. Όλα τα στεφάνια ήταν άσπρα." Να σχολιάσετε την επιλογή του γ ρηματικού προσώπου από το ποιητικό υποκείμενο (Μονάδες 6).

Μονάδες 15

3η δραστηριότητα

B3. Ποια είναι η δική σας γνώμη για την εικόνα του «ορφανού αλόγου» (στ. 12) με την οποία κλείνει το ποίημα; Πώς συνδέεται το αυτοκίνητο με την προσωπικότητα του νεκρού νέου; Να αναπτύξετε τις σκέψεις σας σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων, χρησιμοποιώντας στοιχεία από το ποίημα.

Μονάδες 20

Φροντιστήρια ΔΙΑΚΡΟΤΗΜΑ

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζόμενους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Δεν επιτρέπεται να γράψετε καμία άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό.
5. Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: Τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: Μία (1) ώρα μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

Μητρούσκας Δημήτρης (Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος)